

התקבלה בקשה למתן צו עשה נגד רשות האוכלוסין להכנסת עובדים למסיק זיתים

איילת רייך-מיכאלי, עו"ד

במרבית הקיבוצים, עדיין, הענפים החקלאיים מהווים נדבך מרכזי בין במישרין ובין בהיותם קשורים למפעל השייך לקיבוץ. מטבע הדברים יוצר הדבר חיכוך עם רשויות שונות של המדינה בהתנהלות השוטפת. **מה קורה כאשר רשות האוכלוסין מסרבת לתת היתר לכניסת של עובדים פלסטינאים אשר עליהם לבצע מסיק במטעי זיתים?** על כך בטור שלפניכם. ממש לאחרונה עסק משרדי בבקשה דחופה לבית המשפט על מנת שזה יחייב את רשות האוכלוסין וההגירה לתת היתר לכניסתם של 110 עובדים פלסטינאים לישראל לצורך מסיק הזיתים. זאת, לאחר שרשות האוכלוסין סירבה למתן ההיתר והזיתים על העצים כבר החלו להשחיר.

באותו עניין התקשר מפעל המיוצג על ידי משרדי עם חברה אשר התחייבה בפניו לאספקת הזיתים (להלן: "החברה"). מאחר שבשוק המקומי קיים מחסור אמיתי בעובדים ישראלים המוכשרים לעבודת המסיק, פנתה החברה, ספקית הזיתים, לרשות האוכלוסין וההגירה על מנת שתתיר את כניסתם של 110 עובדים פלסטינאים. אולם, הרשות סירבה לתת את ההיתר בטענה כי לאחיו של בעל המניות בחברה חוב כספי גבוה בגין אי תשלום שכר לעובדים פלסטינאים שהעסיק בחקלאות בעבר. הרשות טענה כי קיים חשד כבד כי למעשה מאחורי החברה עומד אותו אדם וכי הבקשה החדשה נועדה לאפשר לו להמשיך להעסיק עובדים על אף מעשיו הקודמים, במסווה של בקשה להיתר עבור החברה חדשה.

בעתירה שהגישה החברה לבית המשפט המחוזי בירושלים נטען כי דין החלטת הרשות להתבטל. ביחד עם העתירה הגישה החברה בקשה לצו עשה זמני אשר יורה לרשות להתיר את כניסת העובדים עד להכרעה בעתירה. לעתירה ולבקשה למתן סעד זמני הצטרף גם המפעל, אשר יוצג על ידי משרדי, בטענה כי ככל שהזמן חולף והמסיק לא מתבצע נגרמים למפעל נזקים משמעותיים. כך גם נגרמים לחקלאים המחזיקים במטעים נזקים בלתי הפיכים.

ביום 6.9.16 התקיים דיון בבקשה לסעד הזמני בפני כב' השופט ד"ר יגאל מרזל במסגרתו שבה הרשות ועמדה על סירובה למתן ההיתר.

אלא שלשמחתי, בהחלטה מאותו יום* (6.9.16) קיבל בית המשפט את טענותינו והורה לרשות האוכלוסין לאפשר את כניסת העובדים למסיק הזיתים עד להכרעה בעתירה. בית המשפט לא התעלם מכך שצו עשה, להבדיל מצו המבקש לשמר מצב קיים, הוא דבר חריג ביותר השמור למקרים מיוחדים. לכן, קבלת הבקשה נבעה מכך כי בית המשפט שוכנע שמקרה זה נופל לאותם מקרים ייחודיים בהם יש להיעתר לבקשה למתן צו עשה.

על פי הדין, השיקולים המרכזיים שעל בית המשפט לשקול בבואו לדון בבקשה לסעד זמני הם "מאזן הנוחות" וסיכויי ההליך. מאזן הנוחות הינו הנזק שייגרם למבקש אם לא יינתן הסעד הזמני לעומת הנזק שייגרם למשיב אם יינתן הסעד הזמני, וכן נזק שעלול להיגרם אדם אחר. סיכויי ההליך הם הסיכוי של העתירה העיקרית, במסגרתה הוגש הסעד הזמני, להתקבל.

בענייננו, בית המשפט קבע כי במונחי מאזן הנוחות עלול להיגרם לחברה ולקיבוץ נזק כספי משמעותי אם המסיק יידחה. זאת, נוכח העובדה כי איחור במסיק גורם להשחרת הזיתים והופך אותם לבלתי מתאימים לעיבוד. "פרי שעבר זמנו" מעין זה יכול לשמש רק לשמן שהתמורה עבורו נמוכה לאין שיעור. לפיכך, בית המשפט קובע כי עסקינן במקרה מובהק בו מאזן הנוחות נוטה

לטובת העותרים ויש להורות על מתן צו עשה. יצויין כי במסגרת הטענות שהועלו בפני בית המשפט הודגש גם הנזק שייגרם לחקלאים המחזיקים במטעים ככל שלא ינתן הצו. עוד קבע בית המשפט כי אמנם הרשות רשאית, בנסיבות מסוימות, שלא להיעתר למתן היתר מטעמים של הפרת זכויות עובדים. עם זאת, במקרה דנן מדובר בחשד המייחס לחברה ממד של מרמה בפעולותיה, וגם אם לא מרמה של ממש לפחות הסתרת עובדות מהותיות ופעולה במסווה. בית המשפט קובע כי לא מדובר בעניין של מה בכך, והנטל הראייתי שעל הרשות להרים לקבלת טענותיה איננו מבוטל. בית המשפט מוסיף כי אמנם הרשות הסתמכה בסירובה למתן ההיתר על מספר אינדיקציות אשר קושרות כביכול בין החברה לאח המפר אולם מנגד הציגה החברה ראיות סותרות המלמדות על כך כי החברה הינה אישיות משפטית נפרדת ועל המעמד העצמאי של האח שהחברה בבעלותו. כמו כן הוכח בפני בית המשפט כי שעבוד הכלים החקלאיים בהסכם בין החברה לבין הקיבוץ הוטל על כלים חקלאיים שבבעלותו ובעלות החברה. כל אלה תומכים לכאורה בסיכויי העתירה.

עוד קובע בית המשפט כי החברה הפקידה ערבות בסך של 150,000 ₪. לכן, ממילא אין חשש לפגיעה בזכויות העובדים במסיק הנוכחי. במצב כזה, כבר הושגה למעשה התכלית אותה ביקשה הרשות להשיג, והיא שמירה על זכויות העובדים במסיק הנוכחי. לאור כל האמור, נעתר בית המשפט לבקשה והוציא תחת ידו, צו עשה זמני עד למועד הדיון בעתירה גופה, המורה לרשות ליתן היתר לכניסתם של 110 עובדים פלסטינאים לצורך מסיק הזיתים.

*עת"מ (מחוזי-ג) 61155-08-16 ופא חקלאות והובלות בע"מ ואח' נ' רשות האוכלוסין ההגירה ומעברי הגבול, היחידה המשפטית, משרד הפנים, בפני כב' השופט ד"ר יגאל מרזל (פורסם בנבו, 6.9.2016).

המידע המופיע הוא כללי בלבד ואין בו בכדי להוות חוות דעת מוסמכת או ייעוץ מוסמך.
* "איילת רייך - משרד עורכי דין, נוטריון וגישור" מתמחה בקיבוצים, מושבים, תאגידיים, בתחום המסחרי-חקלאי-מינהלי וענף הלול על כל שלוחותיו. עו"ד איילת רייך-מיכאלי משמשת כבוררת וכמגשרת במחלוקות.

* אנו מזמינים אתכם לבקר באתר האינטרנט שלנו: WWW.AYELET-RAICH.CO.IL, ולעקוב אחרינו בפייסבוק: "איילת רייך - משרד עורכי דין נוטריון וגישור".